

A kétnyelvű kéziszótártól az értelmező szakszótárig

Örömmel látjuk, hogy a lexikográfia Magyarországon ismételten fellendülő korszakába érkezett. Jelentősen megnőtt az új szótárak száma, és az e területen konkurens kiadók is egyre szaporodnak. A szótárak minőségét emeli a versenyszellem, hiszen a vásárló többféle kiadvány közül válogathat. E szótárrecenzió-csokor az Iskolakultúrában két évvel ezelőtt már elindult hagyományt igyekszik követni. Ezúttal angol, francia, beás, horvát, német kétnyelvű szótárak, illetve a számítógépes és informatikai szótárak képviselőiben egy magyar nyelvű értelmező szótár elemzése következik. A tárgyalandó kétnyelvű szótárak típusa változatos: az általános köznyelvi középszótár mellett a nagyszótár, a kisszótár is szerepel, a szakszótárak közül a közgazdasági, a gazdasági-szociálpolitikai, a számítógépes értelmező szótárak is képviseltetnek, valamint közelebbről megismerjük egy új rendszerű, MoBiDictionary című kétnyelvű elektronikus szótárt.

Fóris Ágota

A Magay-Ország- (MO) és a Varga-Lázár- (VL) féle magyar-angol középszótárak összehasonlítása

Cikkünk célja, hogy két, 2000-ben megjelent közepméretű magyar-angol szótárt több szempontból megvizsgálva, segítséget nyújtsunk a leendő szótárhasználóknak a választáshoz, annak eldöntéséhez, hogy vajon melyik szótár szolgálja jobban igényeiket.

Mindkét kötet szerzőinek fő célja az általános, beszélt és írott köznyelv, a hétköznapi szókinccs bemutatása volt. VL kiemelten fontosnak tartotta a szleng és a kifejezések mellett hasznos újdonságként a „faux amis”, a hamis barátok kiemelését az áthúzott helytelen ekvivalens feltüntetésével. Magay Tamás az Ország-féle szótár felújítását tűzte ki célul, az 1990 után az élet minden területén megjelent új szavak, kifejezések, illetve jelentések regisztrálását. A regionális változatokat illetően MO nemcsak a brit és amerikai nyelvhasználatot tünteti fel, mint VL, hanem egyéb regionális – például ausztrál, kanadai, skót – változatokat is. Kiindulópontnak mindkét kötet szerzői a brit angolságot, a brit helyesírást tekintik.

A tipográfia, az íráskép mindkét szótár esetében jól átlátható, felhasználóbarát. MO talpas betűtípusa mégis olvashatóbb, mint VL kerekdedebb betűi. MO jobban használja a vastagon szedés nyújtotta lehetőséget is, a címszavak ezáltal sokkal jobban elkülönülnek, mint VL-nál. Az angol ekvivalenseket mindkét szerzőpáros világos, álló betűvel szedi. (1., 2. ábra)

Terjedelmét illetően a VL másfélszer olyan vastag, mint a MO, de az utóbbi hozzávetőlegesen 1 millióval több leütést tartalmaz, a leütések száma MO-nál becslünk alapján meghaladja az 5 milliót, ami azt jelenti, hogy MO szócikkei több információt tartalmazhatnak, vagyis VL terjedelme horizontális, míg MO vertikális síkon terjedelmesebb.

A címszavak mindkét szótár esetében szoros ábécé-rendben követik egymást. VL a homonímia tekintetében meglehetősen zavaros körülményeket teremt, mivel azokat a ho-